

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η
79/2025

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 17.3.2025 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτσαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο, Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό και Ιωάννη Μιχελάκη. Από το μέλος Σπυρίδων Χρυσοφώτης, ο οποίος είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «ΣΚΑΪ», ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ», αναφορικά με διατάξεις που αφορούν: α) την ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων (με προσοχή και αίσθημα ευθύνης), β) τον έλεγχο των μεταδιδόμενων πληροφοριών και γ) την υποχρέωση διόρθωσης των ανακρίβειών, κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων που μεταδόθηκε στις 24 Μαρτίου 2020 και ώρα 19:48 από τον ως άνω σταθμό. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 1397/27.3.2020 αυτεπάγγελτη καταγγελία.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε ο φάκελος με αριθμό 186/29.7.2022, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ροδόπη Μπιλιαρδή και στον ειδικό επιστήμονα-νομικό Αντώνιο Κεχρή. Μετά την παραίτηση και αποχώρηση από το ΕΣΡ του ως άνω ειδικού επιστήμονα, ο φάκελος επαναχρεώθηκε στην ειδική επιστήμονα-νομικό Ρέα Λαμπροπούλου. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 59/ΕΣ/31.1.2023 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης.

Στη συνέχεια η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 372/ΕΣ/4.3.2025 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας, παρέστη ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Ευστάθιος Γεωργόπουλος. Ερωτηθείς από την Πρόεδρο, ο Δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς του. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να του παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 4.4.2025, ώρα 14:00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 1712/4.4.2025 υπόμνημά του.

Την 13.5.2025 και ώρα 11:00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Απόντα τα μέλη Πέτρος Τριανταφυλλίδης και Γεώργιος Βλαβιανός, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Η Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση το μέλος Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη, ο οποίος δεν μετείχε στη συνεδρίαση της 17.3.2025, κατά την οποία έλαβε χώρα η ακρόαση της εγκαλουμένης εταιρείας, αναγιγνώσκοντας την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 1397/27.3.2020 αυτεπάγγελτη καταγγελία, την με αριθμό πρωτοκόλλου 59/ΕΣ/31.1.2023 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών του τμήματος προγράμματος που συνέταξε η διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ Ροδόπη Μπιλιαρδή, την με αριθμό πρωτοκόλλου 372/ΕΣ/4.3.2025 έγγραφη νομική εισήγηση που συνέταξε η ειδική επιστήμων-νομικός Ρέα Λαμπροπούλου, το με αριθμό πρωτοκόλλου 1712/4.4.2025 υπόμνημα του σταθμού, το πρακτικό της συζήτησης στην Ολομέλεια και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Το μέλος Σπυρίδων Χρυσοφώτης δήλωσε ότι ενημερώθηκε πλήρως ως προς τα ουσιώδη

σημεία της συζήτησης της 17.3.2025 και η δήλωση του αυτή καταχωρίστηκε στα πρακτικά. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω εισηγήτρια, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και στη συνέχεια αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων. «Ο άμεσος έλεγχος του κράτους... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων... την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας».

2. Κατά το άρθρο 5Α παρ. 1 του Συντάγματος: «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων».

3. Το άρθρο 19 παρ. 2 του Ν. 2462/1997 (που κυρώνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα) ορίζει: «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία της αναζήτησης, της λήψης και της μετάδοσης πληροφοριών και απόψεων κάθε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, προφορικά, γραπτά, σε έντυπα, σε κάθε μορφή τέχνης ή με κάθε άλλο μέσο της επιλογής του».

4. Κατά το άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που έχει νομική ισχύ επί τη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, άρ. 6 της ΣΕΕ): «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης

πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές».

5. Το άρθρο 5 παρ. 1 του Π.Δ. 77/2003 ορίζει: «Η μετάδοση των γεγονότων πρέπει να είναι αληθής, ακριβής και όσο είναι δυνατό πλήρης. Τα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης, ώστε να μη δημιουργούν υπέρμετρη ελπίδα, σύγχυση ή πανικό στο κοινό». Κατά την παρ. 2 του αυτού ως άνω άρθρου: «Ανακρίβειες ή παραπλανητικές δηλώσεις διορθώνονται αμέσως στο πλαίσιο της ίδιας ή παρόμοιας εκπομπής».

6. Το άρθρο 8 παρ. 1 εδ. α' του Π.Δ. 77/2003 ορίζει: «Δεν πρέπει να μεταδίδονται πληροφορίες χωρίς να έχουν ελεγχθεί».

7. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 εδ. α' του ως άνω προεδρικού διατάγματος τα δελτία ειδήσεων πρέπει να συντάσσονται με ακρίβεια, αντικειμενικότητα και τη μεγαλύτερη δυνατή πολυμέρεια.

8. Το άρθρο 2 παρ. 3 εδ. α' του Ν. 4173/2013 (που τροποποιήθηκε με το Ν. 4324/29.4.2015 που επανιδρύει την ΕΡΤ και ισχύει και για την ιδιωτική τηλεόραση κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 § 1α του Ν. 2328/1995)¹ ορίζει ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. αποτελεί φορέα δημοκρατίας και πολιτισμού και συμβάλλει στη διασφάλιση της πολυφωνίας, στην ανεξάρτητη μετάδοση της πληροφορίας και της είδησης και στην προβολή των έργων του λόγου και της τέχνης.

9. Σύμφωνα με την Υπόδειξη 1/26.9.2011 το Ε.Σ.Ρ. υποδεικνύει στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας όπως... μεριμνούν 1. Τα δελτία ειδήσεων και οι ενημερωτικές εκπομπές να συντάσσονται με αίσθημα ευθύνης, αντικειμενικότητα και πολυμέρεια για την έγκυρη ενημέρωση του κοινού. 2. Η μετάδοση των γεγονότων να είναι αληθής, ακριβής και όσο το δυνατόν πλήρης...

10. Τέλος, κατά τα στοιχεία β' και ε' της παραγ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ. ελέγχει την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων καθώς και των εν γένει κανόνων και αρχών που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει, σε περίπτωση παραβάσεων, τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις.

¹ Το άρθρο 3 παρ. 1α του Ν. 2328/1995 ορίζει ότι οι εκπομπές όλων των τηλεοπτικών σταθμών διέπονται από τις αρχές και τους κανόνες εκπομπών και διαφημίσεων που ισχύουν για τις εκπομπές της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης Α.Ε. στο πλαίσιο του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος και της Οδηγίας 89/552/Ε.Ο.Κ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 3.10.1989 όπως αυτή έχει μεταφερθεί στην ελληνική έννομη τάξη.

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγονται τα ακόλουθα:

Η ελευθερία της έκφρασης γνώμης συνδέεται με την ελευθερία της πληροφόρησης που αποτελεί βασική αξία της δημοκρατικής αρχής. Οι ελευθερίες του πληροφορείν και του πληροφορείσθαι αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την ελεύθερη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, αλλά και συστατικό στοιχείο του δημοκρατικού πολιτεύματος (ΣτΕ 1901/2014 (Ολομ), πρβλ. ΕΔΔΑ, *Observer and Guardian v. the United Kingdom*, παρ. 59 β, ΕΔΔΑ, *Handyside* κατά Ηνωμένου Βασιλείου, παρ. 49 και *Lingens* κατά Αυστρίας, παρ. 41-42, ΕΔΔΑ, *Centro Europa 7 S.R.L. και Di Stefano* κατά Ιταλίας, παρ. 131, ΕΔΔΑ, *Affaire Associazione Politica Nazionale Lista Marco Panella* κατά Ιταλίας, 30.11.2021, παρ. 44). Οι πάροχοι και οι προστηθέντες αυτών έχουν καθήκον να διαδίδουν πληροφορίες και ιδέες επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, το καθήκον αυτό δε είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το δικαίωμα του κοινού να λαμβάνει τις συναφείς πληροφορίες και ιδέες (ΕΔΔΑ, *Axel Springer AC v. Germany*, 7.2.2012, παρ. 79, *Editorial Board of Grivna Newspaper v. Ukraine*, 16.4.2019, παρ. 85). Κατά την ΣτΕ 1227/2020 είναι μιν δικαίωμα του καθενός να διαδίδει μέσω του Τύπου ειδήσεις, σχόλια και απόψεις, υπάρχει όμως και το δικαίωμα κάθε πολίτη να πληροφορείται και να ενημερώνεται τακτικά και ελεύθερα για κάθε εν γένει πολιτικό και κοινωνικό θέμα που τον ενδιαφέρει (σχετική και η ΣτΕ 1212/2018).

Η υποχρέωση για αντικειμενική, ακριβή και αληθή ενημέρωση καταλαμβάνει προεχόντως τις εκπομπές πολιτικού (και ευρύτερα ενημερωτικού) περιεχομένου, δηλαδή τις εκπομπές πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου και προβληματισμού, καθώς και τα δελτία ειδήσεων (ΣτΕ 1715/2020, 27/2020, 289/2019, 253/2012).

Για να διαμορφώσουν οι πολίτες σαφή εικόνα της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας πρέπει να λαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες να είναι αληθείς, ακριβείς, τεκμηριωμένες και μη παραποιημένες. Ψευδείς ειδήσεις είναι αυτές που περιγράφουν γεγονότα, συμβάντα, δράσεις που δεν έχουν συμβεί. Οι μεταδιδόμενες πληροφορίες πρέπει να έχουν ελεγχθεί πριν τη μετάδοση τους, σε περίπτωση δε ανακοίνωσης ανακριβούς πληροφορίας, αυτή πρέπει να διορθώνεται αμέσως στο πλαίσιο της αυτής ή παρόμοιας εκπομπής. Ο δημοσιογράφος θεωρείται ότι ενήργησε καλόπιστα όταν έχει συλλέξει τις πληροφορίες του με δεοντολογικό τρόπο και έχει επιβεβαιώσει την ακρίβεια τους.

Στα πλαίσια αυτά, ο Τύπος οφείλει:

- α) να απέχει από διαστρεβλώσεις και παραποιήσεις και να μην παρουσιάζει ως γεγονότα φήμες και υποθέσεις,
- β) να εξαντλεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του, προκειμένου να ελέγξει την αλήθεια και την προέλευση των ειδήσεων (ΑΠ 1265/2010, ΔιΜΕΕ 2011, σελ. 58),
- γ) να διασταυρώνει τις πληροφορίες που λαμβάνει από μη επίσημες πηγές (απόφαση ΕΔΔΑ Rumyana Ivanova κατά Βουλγαρίας της 14.5.2008, παρ. 64-65),
- δ) να μην παρουσιάζει μονομερώς τις ειδήσεις (ΑΠ 1265/2010, ΔιΜΕΕ 2011, σελ. 58).

Η μη τήρηση αυτών των συναλλακτικών υποχρεώσεων αποκλείει, στην περίπτωση της μεταδόσεως αναληθούς είδησης, την ύπαρξη δικαιολογημένου ενδιαφέροντος του δημοσιογράφου προς ενημέρωση του κοινού (πρβλ. ΑΠ 471/2013, ΑΠ 271/2012, Πολ.Πρ.Αθ. 2237/2015)². Ειδήσεις που ουδόλως ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα δεν εξυπηρετούν την ανάγκη του κοινού για πληροφόρηση, αλλά τουναντίον επιφέρουν αποπροσανατολισμό του από την πραγματικότητα (Πολ.Πρ. Αθ. 2237/2015).

Κατά την απόφαση ΣτΕ 4418/2014: τα επίμαχα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης και να ελέγχονται πριν τη μετάδοση τους, να μη διατυπώνονται δε κρίσεις βασισμένες σε πιθανολογήσεις που εμφανίζονται υπό τη μορφή πληροφορίας, γιατί αυτή η παρουσίαση του θέματος είναι ικανή να δημιουργήσει σύγχυση και πανικό στο κοινό.

Κατά την απόφαση ΣτΕ 2064/2013: το ρεπορτάζ που αποτελεί προϊόν δημοσιογραφικής έρευνας πρέπει να ελέγχεται πριν μεταδοθεί για την ακρίβειά του και η διόρθωση της μεταδοθείσας ανακριβούς είδησης δεν αίρει την τελεσθείσα παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 8 του Π.Δ. 77/2003 η οποία συνίσταται στη μη τήρηση εκ μέρους των συντελεστών της εκπομπής της υποχρέωσης που υπείχαν να ελέγξουν την ακρίβεια της περιελθούσας σε αυτούς πληροφορίας προ της μεταδόσεως της στο τηλεοπτικό κοινό.

² Βλ. και Ι. Καράκωστα, Χ. Βρεττού «Ελευθερία του τύπου (ΜΜΕ) και προστασία προσωπικών δεδομένων», Νομικό Βήμα, τ. 59, Ιανουάριος 2011, σελ. 3 επόμ.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης εταιρείας (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προέκυψαν τα εξής:

Στη διάρκεια του δώρου κεντρικού δελτίου ειδήσεων που μεταδόθηκε από τον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ στις 24.3.2020 ώρα 19:48' με παρουσιάστρια την Σία Κοσιώνη, κυριάρχησαν ειδήσεις και πληροφορίες σχετικές με την πανδημία του κορονοϊού covid-19 και τις επιπτώσεις της στην υγεία και οικονομία των χωρών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Ειδικότερα μεταδόθηκαν πληροφορίες για τη ραγδαία εξάπλωση των κρουσμάτων κορονοϊού στον κόσμο και ειδικά στην Ελλάδα, δηλώσεις του καθηγητή Α1 και του Υφυπουργού Β1 για τα μέτρα προστασίας κατά του κορονοϊού και την απαγόρευση κυκλοφορίας κ.ά.

Στις 20:27' το δελτίο ειδήσεων επικεντρώνεται στο θέμα του μεγάλου αριθμού κρουσμάτων και θυμάτων στην Ισπανία λόγω της πανδημίας του κορονοϊού (η παρουσιάστρια αποκαλεί τη χώρα «μεγάλη ασθενή της Ευρώπης»). Αναφέρεται ότι χώροι μετατρέπονται σε νεκροτομεία για να υποδεχθούν νεκρούς, ότι ο Ισπανός Πρωθυπουργός απευθύνει εκκλήσεις να τηρούνται τα μέτρα και να παραμένουν οι πολίτες στα σπίτια τους κ.ά. Σε λεζάντα αναγράφεται: «“Κόλαση” στα νοσοκομεία-Ασθενείς στο πάτωμα».

Στις 20:39' η παρουσιάστρια αναφέρεται σε φερόμενη μαρτυρία ιατρού από την Ισπανία λέγοντας: *«Η μαρτυρία που θα παρακολουθήσουμε τώρα έρχεται από γιατρό στην Ισπανία και πραγματικά είναι σοκ. Όπως θα δείτε να λέει ο ίδιος κλαίγοντας, σε πολλά νοσοκομεία της χώρας οι γιατροί πλέον βγάζουν τους αναπνευστήρες στα άτομα άνω των 65 ετών, για να τους χρησιμοποιήσουν σε νεότερους ασθενείς».*

Προβάλλεται βίντεο στο οποίο εμφανίζεται ένας άντρας που μιλά ισπανικά. Τα λεγόμενα του μεταφράζονται στα ελληνικά με υπότιτλους στο κάτω μέρος της οθόνης. Παραπλεύρως αναγράφεται: «Ισπανός Γιατρός: Συγκλονιστική μαρτυρία». Ο άντρας, η εικόνα του προσώπου του οποίου είναι αρκετά θολή, ακούγεται να λέγει με ραγισμένη φωνή: *«Γεια σας, είναι πραγματικά δύσκολο για μένα να κάνω αυτό το βίντεο, δάκρυα συνεχίζουν να πέφτουν στο πρόσωπό μου. Έχω ήδη λάβει ηχητικά*

μηνύματα όπου μας λένε ότι σε άτομα άνω των 65 ετών βγάζουν τους αναπνευστήρες και τους ναρκώνουν, ώστε να πεθάνουν, επειδή δεν υπάρχουν αρκετοί αναπνευστήρες για όλους και θέλουν να τους δώσουν σε νεότερους ανθρώπους. Θα βάλω απλά τον ήχο και θα δούμε αν μπορώ να ηρεμήσω και στη συνέχεια θα σχολιάσω. Ακούστε αυτό και μοιραστείτε το σε κάθε πλατφόρμα κοινωνικών μέσων. Πρέπει να εκπληρώσουμε το καθήκον μας στο έθνος μας και στους πρεσβύτερούς μας και δεν μπορούμε να τους αφήσουμε να πεθαίνουν με αυτόν τον αποτρόπαιο τρόπο. Δεν μπορούμε».

Το βίντεο συνεχίζει με τη μετάδοση δηλώσεων γυναίκας που μιλά ισπανικά. Τα λεγόμενα της μεταφράζονται στα ελληνικά με υπότιτλους στο κάτω μέρος της οθόνης, ενώ η εικόνα του άντρα παραμένει στην οθόνη χωρίς να εμφανίζεται η εικόνα της γυναίκας που μιλά. Η γυναίκα ακούγεται να λέγει: «Λοιπόν, η κατάσταση στη Μαδρίτη είναι απολύτως εξοργιστική. Οι πολιτικοί είναι ανίκανοι να δουν ή δεν μπορούν να δουν τι συμβαίνει. Υπάρχουν περισσότεροι ασθενείς ανά νοσηλεύτες και γιατρούς και δεν υπάρχουν προμήθειες, δεν υπάρχει χώρος, δεν υπάρχουν αναπνευστήρες. Κοιτάζτε, πρέπει να ναρκώνουμε κάποιους ασθενείς που είναι σοβαρά και να τους κρατάμε το χέρι, επειδή οι οικογένειές τους δεν μπορούν να είναι δίπλα τους και έτσι μπορούμε να τους βοηθήσουμε να πεθάνουν, ώστε να ελευθερώσουμε κάποιους αναπνευστήρες για άτομα ηλικίας κάτω των 65 ετών. Το καταπίνεις, ξεγελάς τον εαυτό σου και πηγαίνεις στη δουλειά, γνωρίζοντας ότι θα πρέπει να αφήσεις πολλούς ανθρώπους να πεθάνουν. Κλαις στο σπίτι, κλαις το βράδυ και πηγαίνεις να δουλέψεις το επόμενο πρωί. Είναι απολύτως απαραίτητο να μπει σε καραντίνα η Μαδρίτη και πρέπει να δώσουν στη Μαδρίτη προμήθειες, γιατί εάν δεν μπορέσουμε να περιορίσουμε την εξάπλωση αυτού του γαμ... ιού, όλοι θα πεθάνουν. Επομένως, παρακαλώ μοιραστείτε και διαδώστε αυτό το μήνυμα». Όσο μιλά η γυναίκα, ο άντρας φαίνεται συγκινημένος, σκουπίζει τα μάτια του και φυσά τη μύτη του με χαρτομάντηλο. Δεν αναγράφονται ούτε αναφέρονται τα ονόματα και οι ιδιότητες των δύο προσώπων που συμμετέχουν στο βίντεο (διάρκειας δύο λεπτών περίπου).

Η παρουσιάστρια παρατηρεί: «Πραγματικά συγκλονιστικές όλες αυτές οι μαρτυρίες!». Στη συνέχεια η παρουσιάστρια συνομιλεί με τον Έλληνα ιατρό παθολόγο Ζήσιμο Χαρμπαλή που εργάζεται στη Βαρκελώνη. Ο ιατρός, δηλώνοντας ότι εφημερεύει σε επείγοντα περιστατικά, μεταφέρει την εμπειρία του από την κατάσταση των νοσοκομείων της Βαρκελώνης. Μεταξύ άλλων, πληροφορεί ότι το 14% των μολυσμένων από κορωνοϊό στην Ισπανία είναι ιατρικό προσωπικό, ότι ένα

συνεδριακό κέντρο έχει μετατραπεί εκτάκτως σε κτίριο με κλίνες για την αντιμετώπιση της πανδημίας, ότι αντιμετωπίζουν τους ασθενείς ανάλογα με τη βαρύτητα της νόσου, ότι επίκεινται χειρότερες μέρες οπότε θα τεθούν τα νοσοκομεία σε κατάσταση συναγερμού, θεωρεί πως η ισπανική κυβέρνηση άργησε να λάβει μέτρα και να επιβάλει την καραντίνα, συμβουλεύει δε να υπάρχει κοινωνική αποστασιοποίηση και να τηρηθεί η καραντίνα.

Περαιτέρω, από την παρακολούθηση και καταγραφή των πραγματικών περιστατικών προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Στη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων που μεταδόθηκε από τον ιδιωτικό τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ στις 24.3.2020, ανακοινώνεται από την παρουσιάστρια ότι θα μεταδοθεί σοκαριστική μαρτυρία ιατρού από την Ισπανία ο οποίος λέει κλαίγοντας ότι σε πολλά νοσοκομεία της χώρας οι γιατροί βγάζουν τους αναπνευστήρες από άτομα άνω των 65 ετών για να τους χρησιμοποιήσουν σε νεότερους ασθενείς. Στο βίντεο που προβάλλεται ένας άντρας που μιλά ισπανικά αναφέρει με ραγισμένη φωνή πως τρέχουν δάκρυα στο πρόσωπο του γιατί έχει λάβει μηνύματα ότι ναρκώνουν ασθενείς άνω των 65 ετών ώστε να πεθάνουν γιατί οι αναπνευστήρες δεν επαρκούν για όλους και δίνονται σε νεότερους ανθρώπους. Στη συνέχεια ακούγεται η φωνή μιας γυναίκας που επίσης μιλά ισπανικά και επιρρίπτει ευθύνες σε πολιτικούς. Η γυναίκα υποστηρίζει πως στη Μαδρίτη δεν υπάρχουν προμήθειες και αναπνευστήρες, πως πρέπει να ναρκώνονται κάποιοι ασθενείς και να βοηθηθούν να πεθάνουν για να ελευθερωθούν αναπνευστήρες για άτομα κάτω των 65 ετών, πως πρέπει να μπει σε καραντίνα η Μαδρίτη για να περιοριστεί η εξάπλωση του ιού. Όσο μιλά η γυναίκα, ο άντρας φαίνεται συγκινημένος, σκουπίζει τα μάτια του και φουσά τη μύτη του με χαρτομάντηλο. Δεν αναγράφονται ούτε αναφέρονται τα ονόματα και οι ιδιότητες των δύο προσώπων που συμμετέχουν στο βίντεο (διάρκειας δύο λεπτών περίπου).

β) Η αυτεπάγγελτη καταγγελία είχε στηριχθεί σε δημοσίευμα της ενημερωτικής ιστοσελίδας eidisis.gr που επισυνάπτεται. Σύμφωνα με το δημοσίευμα της ως άνω ιστοσελίδας με τίτλο «“Fake” το viral βίντεο με τον γιατρό από την Ισπανία σύμφωνα με δημοσιογράφο της ΕΡΤ» της 25.3.2020: *«Η ανταποκρίτρια της δημόσιας τηλεόρασης στην Ισπανία αναφέρει πως το βίντεο ενός “γιατρού” που αναφέρεται στις δραματικές στιγμές που ζει η χώρα λόγω του κορονοϊού είναι “fake” και προειδοποιεί πως οι αρχές διαψεύδουν συνεχώς ανάλογες αναφορές που έχουν κατακλύσει το*

διαδίκτυο. Την ιδιότητα ενός Ισπανού ως γιατρό, η “μαρτυρία” του οποίου έγινε viral αναφορικά με την πανδημία του κορονοϊού στη χώρα τις ιβηρικής χερσονήσου και η οποία μεταδόθηκε από πολλά ελληνικά και ξένα ΜΜΕ, αμφισβητεί η ανταποκρίτρια της ΕΡΤ στη Μαδρίτη, Δώρα Μακρή.

Το δημοσίευμα συνεχίζει: «“Μην “κλαίτε” τόσο πολύ για την Ισπανία με τον φερόμενο “γιατρό” που κλαίει μπροστά στην κάμερα”, αναφέρει η δημοσιογράφος σε ανάρτηση της, καθώς, όπως υποστηρίζει: “ο τύπος δεν είναι καν γιατρός και το Υπ. Υγείας αλλά και ο σύμβουλος Υγείας της τοπικής κυβέρνησης της Μαδρίτης διαψεύδει κάθε λέξη αυτού του βίντεο! Επιπλέον δεν διαθέτει στις λίστες του το όνομα του συγκεκριμένου τύπου ως γιατρού! Ούτε και ο ιατρικός σύλλογος! Είναι παντελώς άγνωστος. Και είναι μέλος του ακροδεξιού κόμματος Βοξ. Δεν φοράει καν ποδιά γιατρού, δεν αναφέρει πουθενά όνομα και επάγγελμα και μας προτρέπει να ακούσουμε μια ηχογράφηση μιας γυναικείας φωνής η οποία λέει όλα τα περί αναπνευστήρων! Ούτε ποια είναι η τύπισσα γνωρίζουμε αλλά από βωμολοχίες το στόμα της πάει ροδάνι διότι και ισπανικές βωμολοχίες γνωρίζουμε αλλά και αυτό δεν είναι ύφος γιατρού! Αλλά μάλλον υποκόσμον! Εξάλλου, και “το υπουργείο διαψεύδει κατηγορηματικά ότι στα νοσοκομεία της Μαδρίτης βγάζουν τους αναπνευστήρες από ηλικιωμένους και τους αφήνουν να πεθάνουν για να τους βάλουν σε νεότερους που έχουν προσβληθεί από τον κορονοϊό”, σύμφωνα με την ίδια, ενώ το “συγκεκριμένο βιντεάκι κυκλοφορεί κατ’ επανάληψη σε λογαριασμούς Twitter μελών της ακροδεξιάς Βοξ». Στη συνέχεια αναγράφεται: «Η Δώρα Μακρή σημειώνει επίσης: “Ακολούθησα την πορεία αυτού του βίντεο για το οποίο όλοι μιλούσατε και ανησυχούσατε. Η ισπανική αστυνομία διαψεύδει καθημερινά εκατοντάδες ιστοσελίδες που κυκλοφορούν, τα bulos όπως λέγονται. Δηλαδή τα fake news – τις ψεύτικες ειδήσεις δηλαδή. Το βρήκα καταρχήν σε μια Αμερικάννα από το Λος Άντζελες η οποία ισχυρίζεται ότι είναι ρεπόρτερ. Το ανέβασε συγκινημένη λέει για όσα περνούν οι “καημένοι οι Ισπανοί” . Κάτω από το βίντεο υπάρχει ένα όνομα και πηγαίνω στη σελίδα του. Κι εκεί τα είδα όλα! Τα περί ακροδεξιάς Βοξ εννοώ! Ανεβάζει συνεχώς fake βίντεο που κατασκευάζουν συνεχώς ψεύτικες ειδήσεις για ό, τι μπορείτε να φανταστείτε. Και που όσοι ζούμε εδώ τα γνωρίζουμε. Το βίντεο κυκλοφόρησε σε διάφορες χώρες (από τα τζιμάνια που δεν μπήκαν στον κόπο να διασταυρώσουν) και επειδή “πουλούσε” και ως θέμα και ως δάκρυ μια χαρά κυκλοφόρησε!».

Το δημοσίευμα καταλήγει παραθέτοντας την τελευταία παράγραφο της ανάρτησης της δημοσιογράφου Δώρας Μακρή: *«Ηρεμήστε λοιπόν. Κανένας γιατρός και κανένα νοσοκομείο στην Ισπανία δεν αφαιρεί αναπνευστήρες στην εντατική από ηλικιωμένους. Το λέει και ο επικεφαλής Υγείας της αυτόνομης κυβέρνησης της Μαδρίτης. Αφήστε επιτέλους τους ανθρώπους να κάνουν τη δουλειά τους και μην αμαυρώνετε την εικόνα τους! Ρωτήστε και κανέναν γιατρό για το πότε κάνουν κάτι τέτοιο».*

γ) Στις 25.3.2020, τα «Ellinika Hoaxes» που είναι πιστοποιημένος οργανισμός κατάρριψης αναληθών δημοσιευμάτων προερχόμενων από κάθε πηγή ενημέρωσης³, αναφερόμενα στο ως άνω βίντεο, βεβαιώνουν ότι: *«Ο Ισπανός που μιλάει στο βίντεο δεν είναι γιατρός και οι ισχυρισμοί του έχουν διαψευστεί από τον ισπανικό οργανισμό διασταύρωσης ειδήσεων».*

Ειδικότερα, τα «Ellinika Hoaxes» αναφέρονται στο δημοσίευμα της ανταποκρίτριας της EPT Δώρας Μακρή: *«Σύμφωνα με σχετική ανάρτηση της ανταποκρίτριας της EPT στη Μαδρίτη, Δώρας Μακρή, ο άνδρας στο βίντεο δεν είναι γιατρός, ενώ σύμβουλος Υγείας της αυτόνομης κοινότητας της Μαδρίτης διαψεύδει τα λεγόμενά του και υποστηρίζει πως υπάρχει επάρκεια αναπνευστήρων στην περιοχή ευθύνης του».* Τα «Ellinika Hoaxes» καταλήγουν: *«Στην Ισπανία, ο ισχυρισμός έγινε viral μέσω ηχητικού μηνύματος που διαμοιράστηκε μέσω κοινωνικών δικτύων όπου ακούγεται μια νοσοκόμα να ισχυρίζεται πως οι αναπνευστήρες δίνονται μόνο σε ασθενείς κάτω των 65 ετών. Σύμφωνα με τον ισπανικό οργανισμό διασταύρωσης ειδήσεων maldita.es (μέλος του IFCN, όπως και τα Ελληνικά Hoaxes), κατόπιν επικοινωνίας τους με το Υπουργείο Υγείας (στις 20 Μαρτίου) έλαβαν τη διαβεβαίωση πως δεν θα σταματήσει η παροχή αναπνευστήρων σε ασθενείς ηλικίας άνω των 70 ετών. Επιπλέον, δύο μεγάλα νοσοκομεία της περιοχής, το La Paz και το Jiménez Díaz Foundation, διέψευσαν κατηγορηματικά τους ισχυρισμούς περί διαλογής ασθενών, ενώ πρόσθεσαν ότι υπάρχει επάρκεια αναπνευστήρων. Το maldita.es επανήλθε με νεότερο*

³ Τα Ellinika Hoaxes είναι μέλος του παγκόσμιου δικτύου ελέγχου γεγονότων International Fact Checking Network (IFCN) και ελέγχεται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τους κανόνες του IFCN, για την πολιτική ανεξαρτησία, τη διαφάνεια των πηγών, της χρηματοδότησης, της μεθοδολογίας και τη δέσμευση για ανοικτές και ειλικρινείς διορθώσεις. Επίσης, είναι μέλος του European Fact-Checking Standards Network (EFCN), μια ένωση οργανισμών ελέγχου δεδομένων που δεσμεύονται για τα πρότυπα ανεξαρτησίας, διαφάνειας και δημοσιογραφικής ποιότητας που περιγράφονται στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Προτύπων για τους Ανεξάρτητους Οργανισμούς Ελέγχου Γεγονότων. Επιπλέον είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Παρατηρητήριου Ψηφιακών Μέσων (EDMO) και του Ευρωπαϊκού Παρατηρητήριου κατά της Παραπληροφόρησης (SOMA).

άρθρο, σύμφωνα με το οποίο, αφού εξακρίβωσαν την ταυτότητα του άνδρα στο βίντεο, διαπίστωσαν πως δεν πρόκειται για γιατρό. Με βάση τα ανωτέρω, ο ισχυρισμός πως ο άνδρας του βίντεο είναι Ισπανός γιατρός, καταρρίπτεται. Επίσης, δεν ισχύει πως δεν δίνονται ή αφαιρούνται αναπνευστήρες από ασθενείς άνω των 65 ετών, για να δοθούν σε νεότερους».

δ) Επί τη βάση των ανωτέρω συνάγεται ότι στο συγκεκριμένο θέμα του δελτίου ειδήσεων της 24.3.2020 (στο οποίο περιλήφθηκε η μετάδοση του ως άνω αναληθούς βίντεο) που αφορούσε τον μεγάλο αριθμό κρουσμάτων στην Ισπανία λόγω του κορονοϊού, δεν τηρήθηκαν οι κανόνες της νομοθεσίας για την ακριβή, αληθή, πλήρη και με αίσθημα ευθύνης μετάδοση των γεγονότων, καθώς ο σταθμός δεν είχε ελέγξει την ακρίβεια των πληροφοριών που μετέδωσε με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν λανθασμένες εντυπώσεις στο κοινό για ένα ζήτημα μείζονος σημασίας λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες υγειονομικές συνθήκες που επικρατούσαν.

ε) Μετά από έρευνα στη Διαδικτυακή Πλατφόρμα Παρακολούθησης και Αναζήτησης Ραδιοτηλεοπτικού Προγράμματος του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης «Πανόπτης» καθώς και στο google χρησιμοποιώντας το λήμμα που περιέχει τον διακριτικό τίτλο του σταθμού σε σχέση με την Ισπανία, το έτος 2020, την έννοια «ψευδείς ειδήσεις (Σκάι +Ισπανία+fake news+2020), δεν διαπιστώθηκε εκ μέρους του σταθμού διόρθωση της ανακριβούς είδησης που μεταδόθηκε κατά την ημερομηνία 24.3.2020 σχετικά με το βίντεο του φερόμενου ως ιατρού που υποστηρίζει πως οι ιατροί αναγκάζονται να αφαιρέσουν αναπνευστήρες από άτομα άνω των 65 ετών ώστε να τους δώσουν σε νεότερα άτομα.

III. Υπαγωγή

Ενόψει των ανωτέρω, η Ολομέλεια αποφασίζει ομοφώνως ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τις διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας σχετικά με α) την ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων (με προσοχή και αίσθημα ευθύνης), β) τον έλεγχο των μεταδιδόμενων πληροφοριών και γ) την υποχρέωση διόρθωσης των ανακριβειών. Επομένως πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη διοικητική κύρωση.

Επιβάλλει ομοφώνως τη διοικητική κύρωση της σύστασης.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**

Δέχεται, ομοφώνως, ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς: α) την ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων (με προσοχή και αίσθημα ευθύνης), β) τον έλεγχο των μεταδιδόμενων πληροφοριών και γ) την υποχρέωση διόρθωσης των ανακρίβειών, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει, ομοφώνως, στην εταιρεία με την επωνυμία «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ», ιδιοκτήτρια του ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού με τον διακριτικό τίτλο «ΣΚΑΪ», τη διοικητική κύρωση της σύστασης, όπως στο μέλλον τηρεί τις εκ της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας υποχρεώσεις της σχετικά με την ακριβή και αληθή μετάδοση των γεγονότων (με προσοχή και αίσθημα ευθύνης), τον έλεγχο των μεταδιδόμενων πληροφοριών και την υποχρέωση διόρθωσης των ανακρίβειών με προειδοποίηση επιβολής αυστηρότερων κυρώσεων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 13^η Μαΐου 2025 και δημοσιεύτηκε την 20^η Νοεμβρίου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ – ΔΡΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ